

Závěrečná zpráva z výsledků průzkumu

Vzdělávání a rozvoj
mimořádně intelektově nadaných dětí

O PRŮZKUMU

- Do projektu se zapojilo 22,4 % (785) z celkem 3905 oslovených ředitelů základních škol ze všech regionů České republiky.
- Průzkum byl zaměřen na zmapování postojů, názorů a potřeb základních škol v oblasti společného vzdělávání mimořádně intelektově nadaných dětí.
- Iniciátorem je nadační fond Qiido, který podporuje vzdělávání mimořádně intelektově nadaných dětí. Síťováním základních škol, propojováním ředitelů i učitelů a odborným mentorováním v této oblasti naplňuje specifické vzdělávací potřeby takových žáků.
- On-line šetření ve dnech 30. května až 17. června 2016 mezi řediteli základních škol provedla a závěrečnou zprávu zpracovala komunikační agentura Donath Business & Media.
- Odborným garantem projektu je výzkumná agentura ppm factum research.

ÚVODEM

MiND = Mimořádně intelektově Nadané Dítě.

V České republice je cca 210 000 dětí ve věku 5-18 let s IQ vyšším než 115 a více než 52 000 dětí s celkovým průměrným IQ vyšším než 130. Většina lidí si MiND spojuje s představou dítěte, které zapáleně pracuje doma i ve škole, má vynikající výsledky, vítězí v soutěžích a je všeobecně vnímáno jako nejlepší ve třídě.

Ve skutečnosti se jedná o velmi různorodou skupinu. Kromě chytrých, úspěšných a přizpůsobivých dětí zahrnuje i děti, které navzdory svému mimořádnému intelektu ve škole nemusejí výborně prospívat, provokují svým nekonformním myšlením, velmi těžko se přizpůsobují, jejich výjimečnost nemusí být rozpoznána kvůli mentálnímu postižení, poruše učení nebo i slabšímu sociálnímu zázemí. Mimořádně intelektově nadané dítě může mít fyzicky 8 let, emočně být na úrovni 4 let a intelektově ve věku 12 let. S ohledem na tento věkový nesoulad jsou MiND doma i ve škole bohužel často nerozpoznané a jejich potenciál tak přichází vniveč.

Problematikou vzdělávání a podpory dalšího rozvoje těchto dětí se zabýval také tento průzkum. Z něj si odnášíme sedmero klíčových poznatků:

Děkujeme všem partnerům projektu a školám, které se s námi podělily o své názory a postoje a přispěly tak ke vzniku uceleného programu v oblasti podpory vzdělávání a rozvoje dětí s mimořádným intelektem.

Ing. Miriam Janyšková, MBA

HLAVNÍ ZÁVĚRY

Individuální přístup, to je oč tu běží

Prakticky všichni ředitelé základních škol (98 %) považují za důležité, aby školy v rámci společného vzdělávání individuálně přistupovaly také k dětem s mimořádným intelektovým nadáním (MiND).

Stejně tak panuje mezi řediteli shoda v tom, že tyto děti potřebují na základní škole podporu (96 %). Rodiče tuto potřebu nesdílí, intenzivnější zájem rodičů o podporu MiND zaznamenala jen každá sedmá škola (14 %).

Až 74 % ředitelů spatřuje ve vzdělávání mimořádně intelektově nadaných žáků přínos také pro školu.

No jo, ale jak je poznat?

Jen zhruba každá pátá škola (21 %) má mezi žáky prvního stupně 1-5 oficiálně diagnostikovaných MiND. Na druhém stupni tento počet uvádí už jen každá čtrnáctá (7 %).

Pouhou pedagogickou identifikací, tzn. bez zapojení pedagogicko-psychologické poradny, až 71 % škol mezi svými žáky dokáže MiND rozpoznat. Jejich počet nejčastěji odhadují mezi 1-10 (65 %). Ovšem téměř čtvrtina škol (23 %) uvádí, že se u nich ve škole žádný MiND nevyskytuje.

Mimořádné intelektové nadání se podle pedagogů nejčastěji projevuje v oblasti logicko-matematické (80 %), jazykově-verbální (55 %) a přírodovědné (48 %).

Rychleji, šířeji, hlouběji?

Bez ohledu na míru a typ identifikace MiND se školy shodují v podpoře, jakou těmto žákům poskytují. Nejčastěji obohacují a prohlubují učivo nad rámec osnov v rámci kmenové třídy (77 %), provádí pedagogickou identifikaci (52 %) a v rámci volnočasových aktivit nabízí klub/kroužek (40 %). Každá pátá škola uvádí předčasné zahájení školní docházky (21 %) a akceleraci výuky jednoho nebo více předmětů v rámci kmenové třídy (21 %).

S vyšším počtem oficiálně identifikovaných MiND jsou školy v jejich cílené podpoře aktivnější.

Naopak školy minimálně využívají oddělenou skupinovou výuku vybraných předmětů v rámci stejného ročníku (6 %), v rámci spojení různých ročníků (4 %) či možnost asistenta pedagoga ve třídě s koncentrovaným počtem MiND (4 %). Jen pouhé 3 školy umožňují vzdělávání MiND formou stáží v jiné škole.

Je dost lidí?

V otázce stávajícího personálního zajištění škol nutného pro vzdělávání a rozvoj MiND lehce převažuje názor, že není dostatečné (49 % ku 42 %).

Ředitelé takových škol spatřují řešení v dodatečném učiteli (51 %), cca třetina v odborném garantovi (37 %) a 30 % z nich v asistentovi pedagoga.

Pětina škol by uvítala speciálního pedagoga (23 %) a školního psychologa (22 %).

Jak tedy líp?

Co by základním školám vzdělávání MiND dále usnadnilo? V souladu s nejčastěji poskytovanou formou podpory, kterou je obohacování a prohlubování učiva, školy nejčastěji postrádají obohacující didaktické materiály (62 %) a konkrétní ukázky a nápady pro výuku (45 %). 41 % škol by uvítalo menší počet žáků ve třídách.

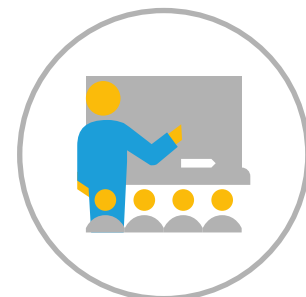
I přesto, že pedagogická identifikace je druhá nejčastější realizovaná forma podpory MiND na škole, 45 % ředitelů by práci usnadnila právě zkušenost s touto identifikací, tzn. aby učitelé uměli fundovaně a spolehlivě všechny MiND rozpoznat.

Učitelé do lavic?

Třetině škol by práci s mimořádně intelektově nadanými žáky usnadnilo rozšiřující vzdělávání pedagogů (35 %).

Většina ředitelů, kteří takto odpověděli, si přitom myslí, že učitelé by se měli dále vzdělávat především v metodách a formách výuky (88 %). Druhou nejpotřebnější oblastí vzdělávání pedagogů je způsob komunikace s těmito žáky (60 %). Téměř třetina škol by pak využila osobnostní rozvoj učitelů (32 %).

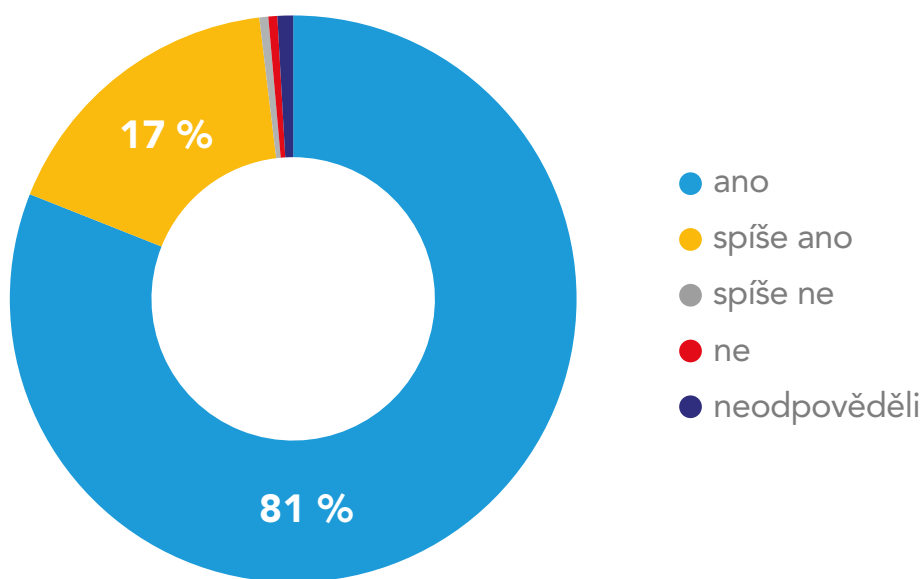
Dá se to ufinancovat?

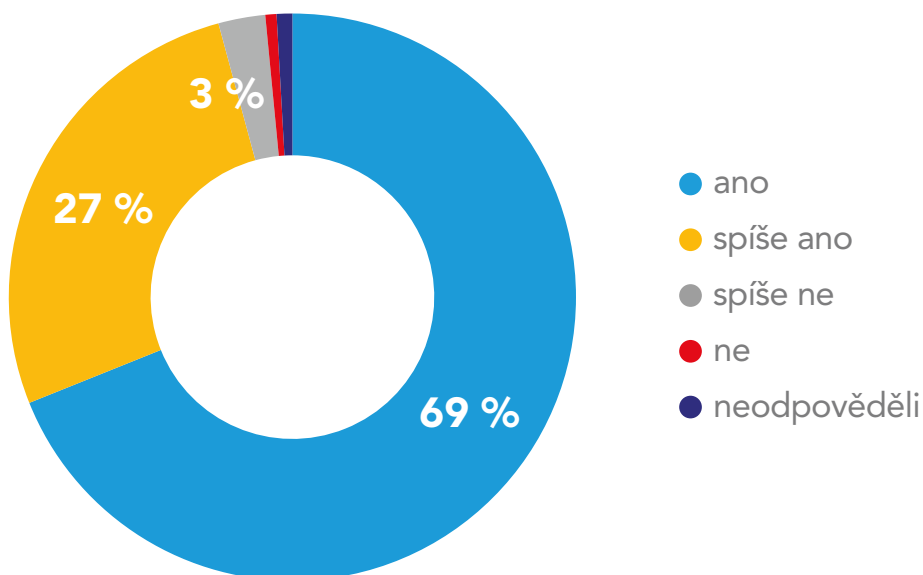
Na další vzdělávání pedagogů by byla ochotná uvolnit finanční prostředky většina ředitelů, kteří se zapojili do průzkumu (80 %).

VÝSLEDKY V GRAFECH

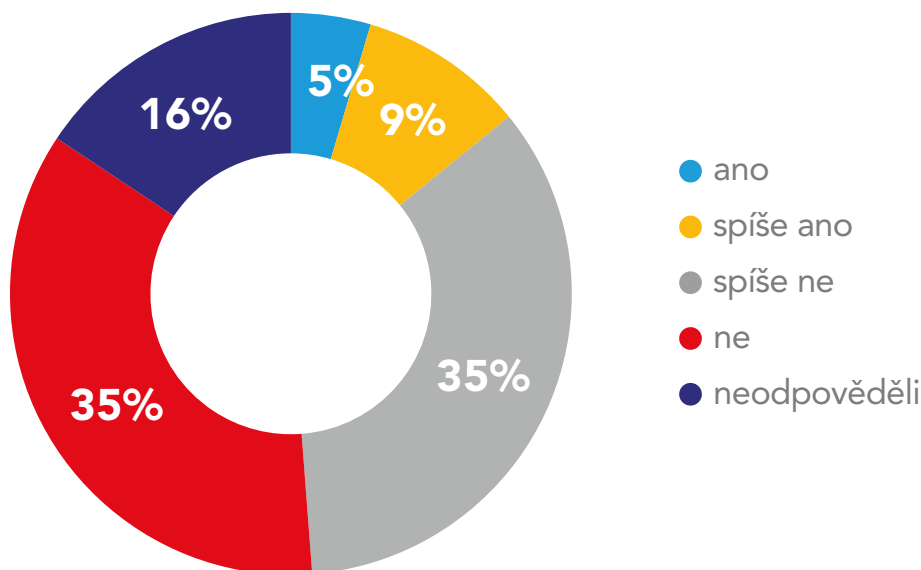
Považujete za důležité, aby základní školy v rámci inkluzivního vzdělávání přistupovaly individuálně také k mimořádně intelektově nadaným žákům?

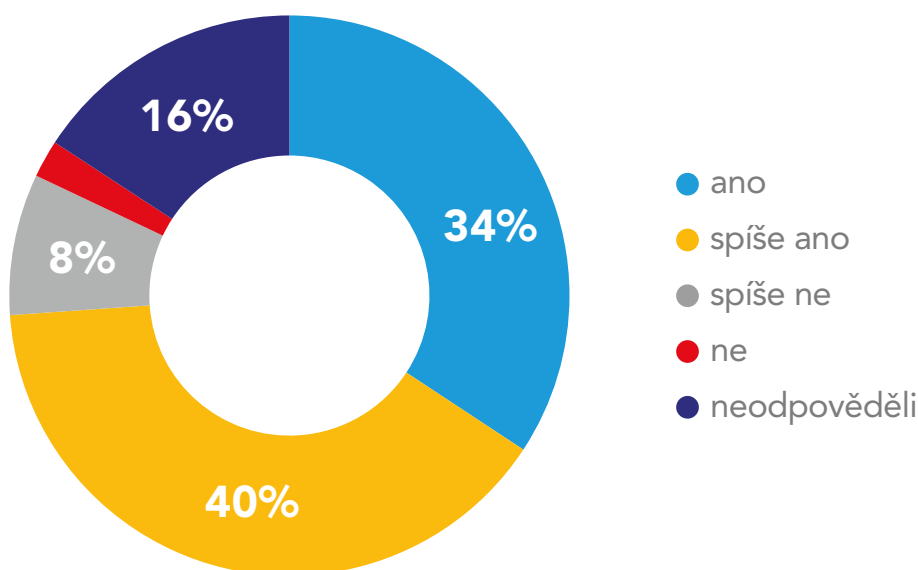
Domníváte se, že mimořádně intelektově nadaný žák potřebuje při svém vzdělávání v rámci ZŠ podporu?

Zaznamenali jste intenzivnější požadavky ze strany rodičů v souvislosti s podporou mimořádně intelektově nadaných žáků?

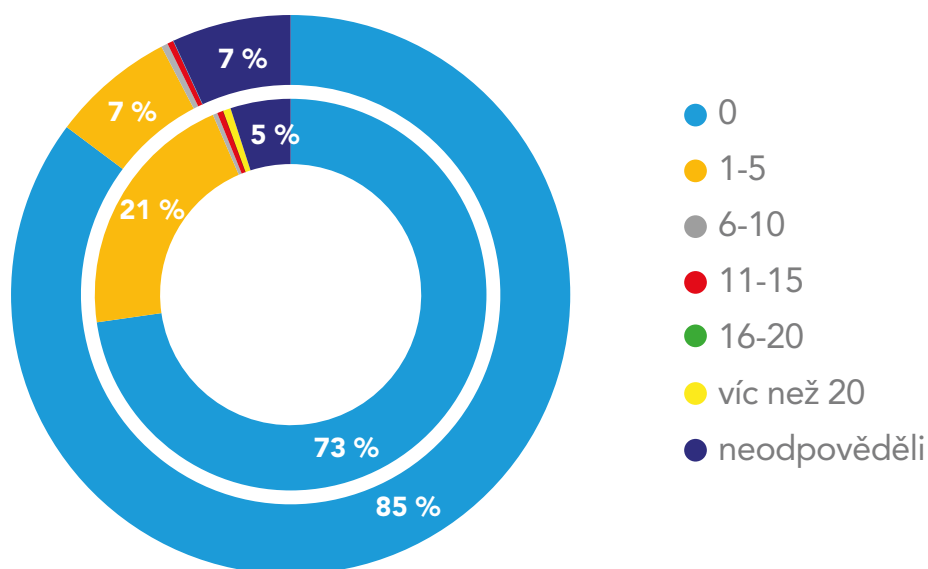

Spatřujete ve vzdělávání mimořádně intelektově nadaných žáků přínos pro vaši školu?

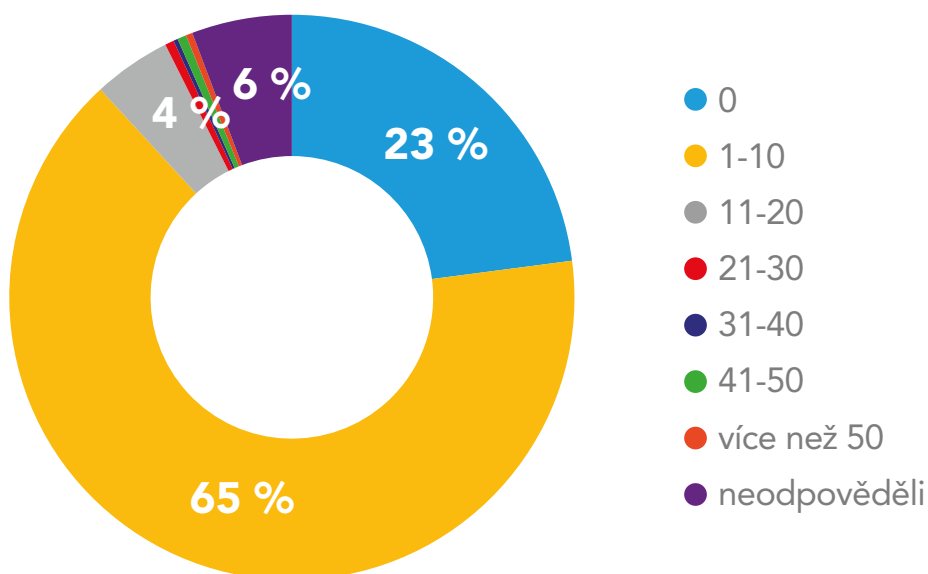

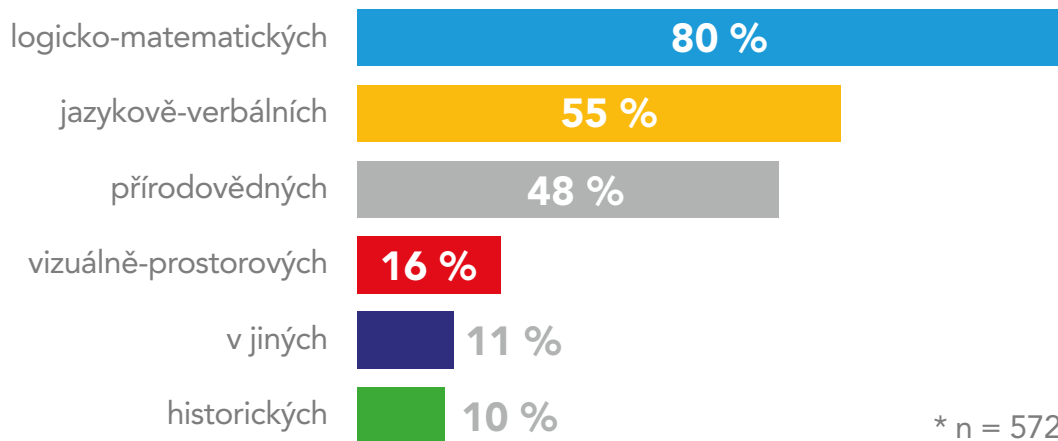
Kolik oficiálně diagnostikovaných žáků s tzv. Posudkem mimořádného nadání, vystaveným pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem, navštěvuje vaši školu? (na 1.stupni - vnitřní kruh, na 2. stupni - vnější kruh)

Dokážete odhadnout, kolik žáků z vaší školy je podle předpokladu učitelů mimořádně intelektově nadaných, ale nemají oficiální posudek z pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra?

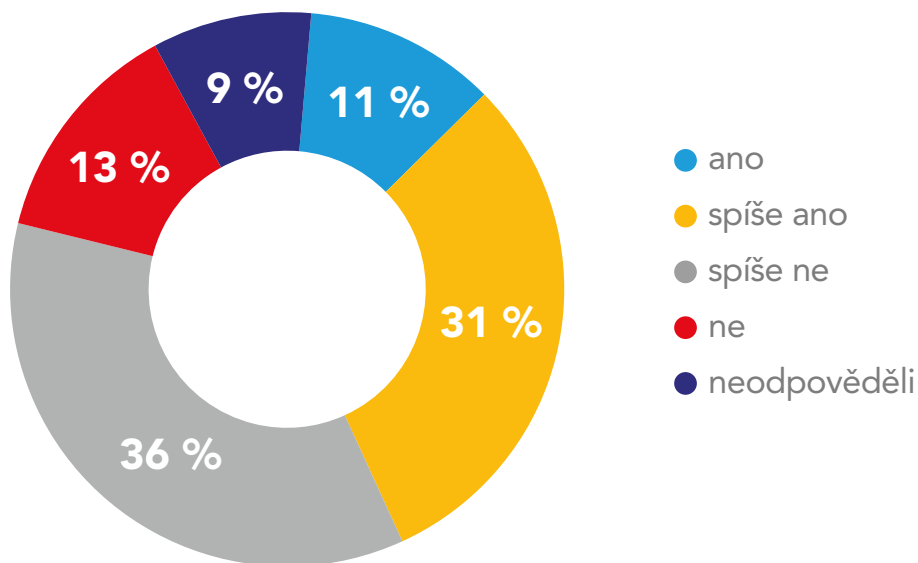
V jakých sférách inteligence se nadání vašich žáků nejčastěji projevuje?

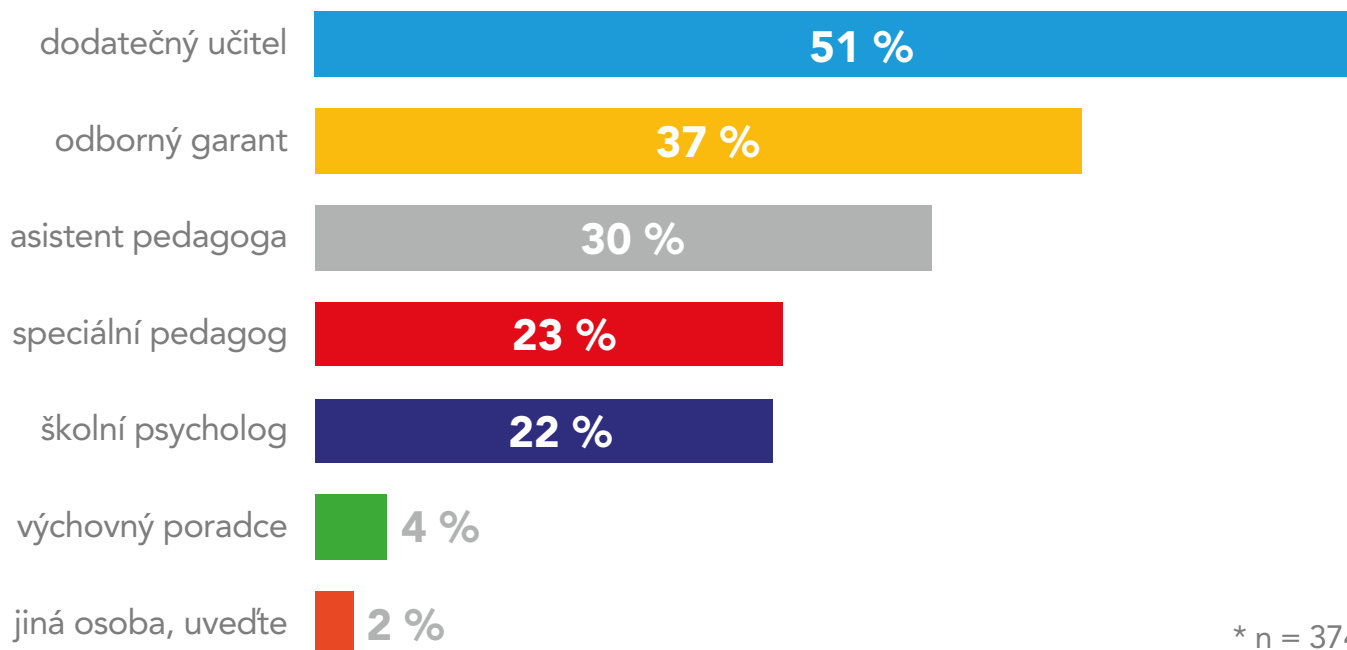
Jakou formou je podpora mimořádně intelektově nadaných žáků ve vaší škole realizována?

Máte oblast vzdělávání a rozvoje žáků s mimořádným intelektovým nadání na vaší škole dostatečně personálně zajištěnu?

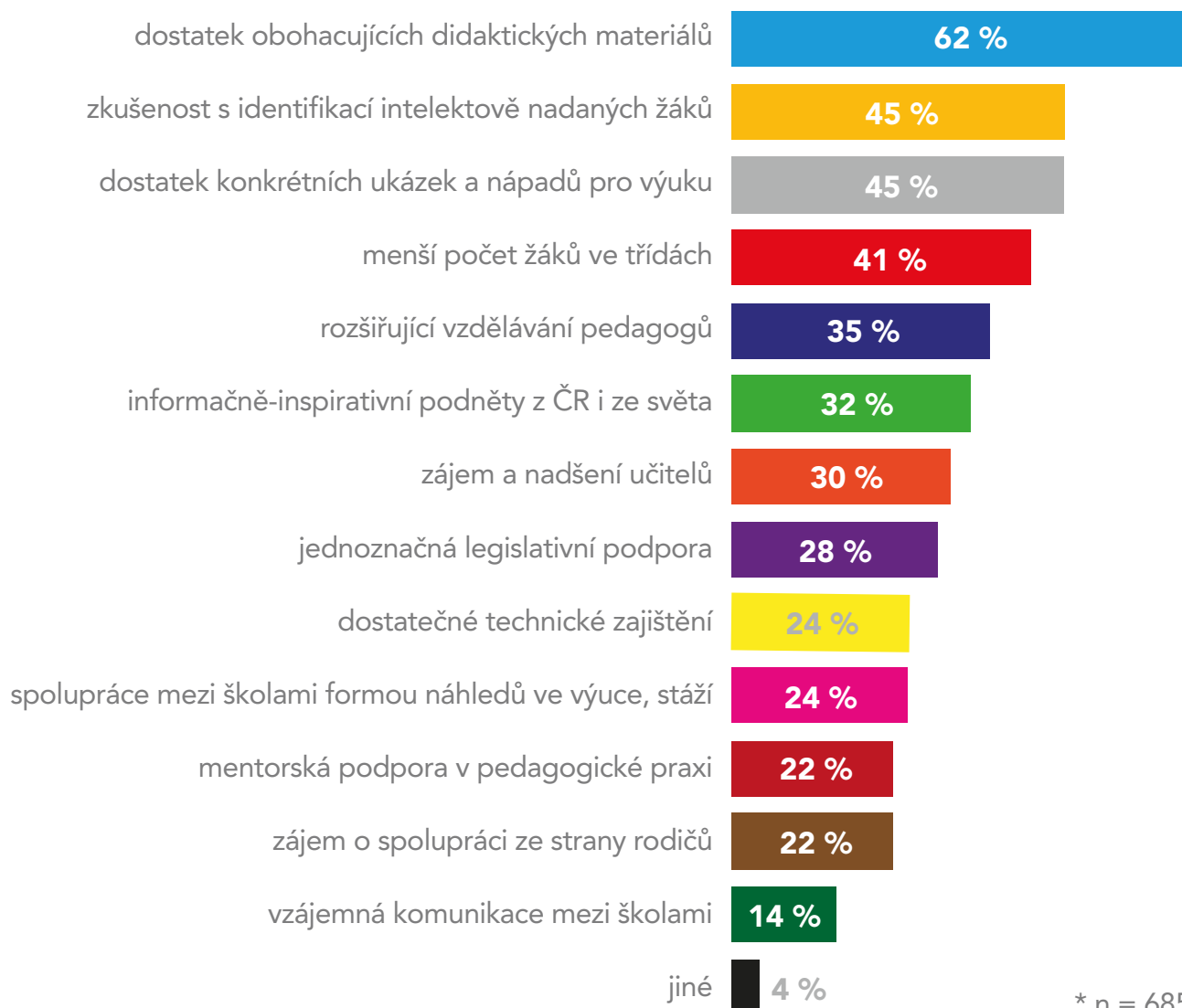

Která z variant by pro vaši školu znamenala dostatečné personální zajištění vzdělávání a rozvoje žáků s mimořádným intelektovým nadání?

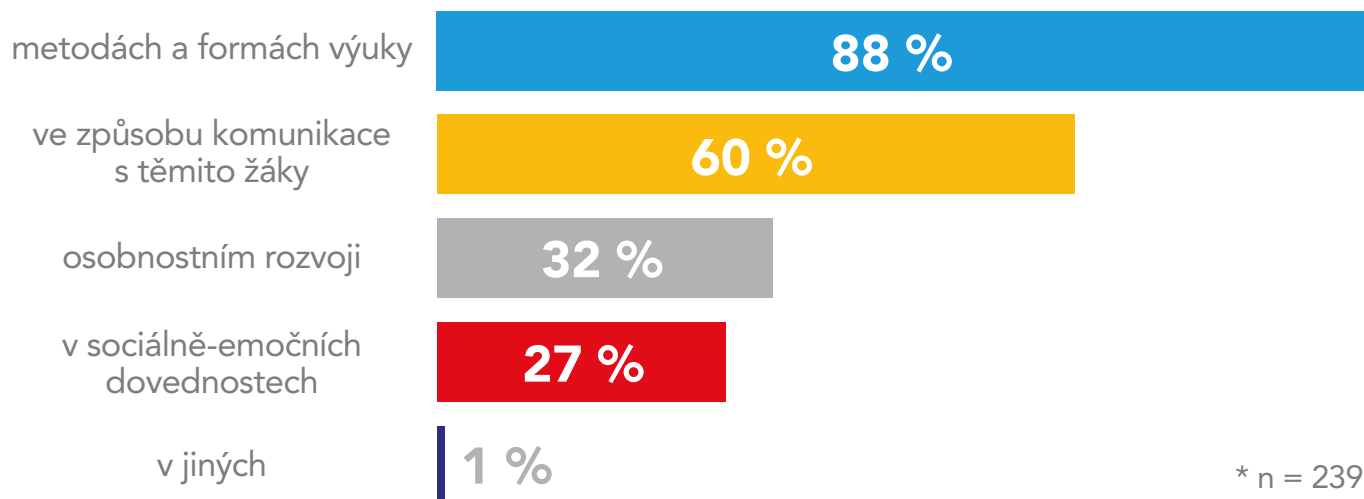
* n = 374

Která z následujících možností by dále usnadnila vzdělávání mimořádně intelektově nadaných žáků na vaší škole?

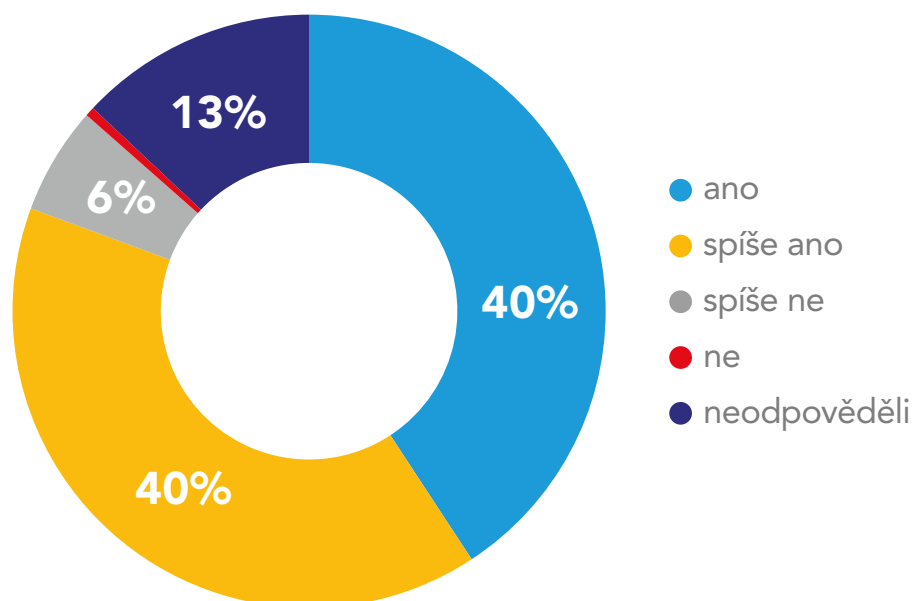

* n = 685

V jakých oblastech by se vaši pedagogové měli vzdělávat za účelem podpory a rozvoje mimořádně intelektově nadaných žáků?

Byli byste v případě vzdělávání mimořádně intelektově nadaných žáků na vaší škole ochotni uvolnit finanční prostředky na další vzdělávání vašich pedagogů v této oblasti?

😊 Qiido, nadační fond
Humenecká 836/11
182 00 Praha 8
IČ: 03571904

zapsaný v nadačním rejstříku vedenému
Městského soudu v Praze, oddíl N, vložka 1177

😊 info@qiido.cz
😊 +420 607 093 305